

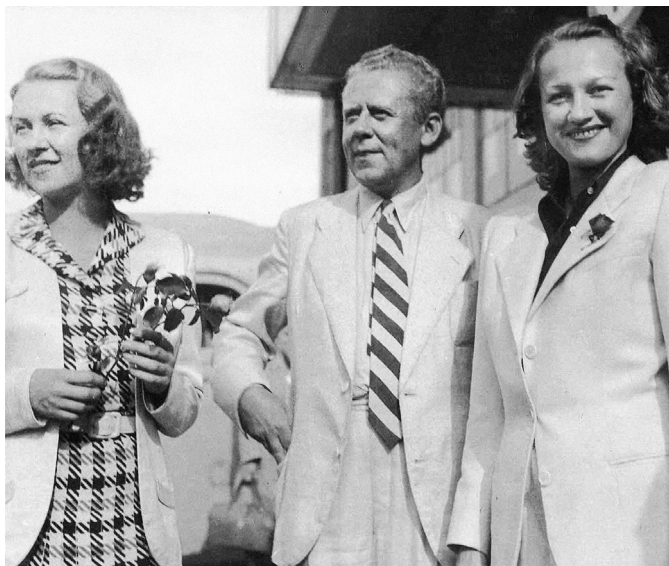
MILOŠ HAVEL

FILMOVÝ PODNIKATEL

Když vyšla pohádková kniha Jana Wericha *Fimfárum*, filmoví pamětníci předválečné a protektorátní doby se při čtení pohádky *Až opadá listí z dubu* potutelně usmívali: přítomný elegantní čert nápadně připomínal Miloše Havla. Také tím, že výrazně ráčkoval. Známý filmový podnikatel hovořil podle dobrozdání těch, kdo mu byli nablízku, tak, že písmeno r vyslovoval jako uo. Tedy neříkal ani prrrosím, ale puosím. Nijak ho to však v jeho sebevědomí, jehož měl nadmíru, nersázelo. Jiří Brdečka zavzpomínal: „Mluvil tiše, zvolna, zdvořile a tímto způsobem uměl říkat laskavosti i arogance.“

NA VLTAVĚ STÁVAL MLÝN...

Předkové po meči pocházeli ze staropražské rodiny mlynářů, jejichž mlýn vesele klapával v místech mezi mosty Palackého a Jiráskovým. Mužským rodovým jménem byl nejprve František, později došlo i na patrona české země, třebaže do křestních listů bylo několik Havlů zapsáno v německé podobě jako Wenzel. Rodina matky Václava Havla staršího (tatínka budoucího prezidenta) měla moravské kořeny. Dědeček Antonín Pavelka byl obchodníkem a nájemcem panského zájezdního hostince v Bystřici pod Perštýnem. Když v mladém věku zemřel, vdova se vdala znovu – a později dokonce do třetice. Dcera z jejího prvního manželství se jmenovala Emilie Pavelková. Václav Havel starší napsal obsáhlou knihu,

Miloš Havel na Barrandově s Natašou Gollovou a Adinou Mandlovou

kterou nazval *Mé vzpomínky*. V ní vzpomíná i na maminku, výbornou hospodyni: „Ráda vařila a neodpustila si připravit nám sama Vánoce, přestože jsme měli kuchařku a později i panskou. Ve srovnání s dneškem bylo vedení domácnosti mnohem obtížnější. Hlavní domácí práce byly nosit uhlí, klepat koberce, čištění bytu, nádobí a praní. Účinných čistících prostředků nebylo. Vaření oběda nebo večere, přestože se u nás připravovala jen normální strava, vyžadovalo daleko víc času, než je tomu dnes.“

Paní Havlová hodně vyšívala a na oba své syny, staršího Václava a mladšího Miloše, šila prádlo i jednoduché šaty. Každý týden trávila jedno odpoledne u přítelkyň, s nimiž nejen

popíjela čaj či kávu, ale též si vyměňovala nové recepty. Bratři společně se svými rodiči hodně cestovali po cizích zemích. Navštívili Německo, Holandsko, Belgii, Francii a Itálii. V Casinu v Ostende byli účastníky koncertu slavného pěvce Carusa.

K rodinným zábavám patřily dlouhé procházky po mořském pobřeží. Jednou po návratu, když na terase hotelu večereli, dostala maminka srdeční záchvat. Patrně to byl infarkt. Štěstí bylo, že poblíž se nacházel český lékař, který jí dal injekci a nařídil převoz domů. Tím pro rodinu skončily letní dovolené u moře. Pan inženýr Havel dal vystavět poblíž Tišnova, v kraji, odkud jeho manželka pocházela, letní sídlo, které nazval Havlov.

RODINNÉ DÍLO: LUCERNA

Václav Havel i jeho budoucí manželka Emilie Pavelková neprožili pěkné mládí; oba celkem záhy přišli o otce, byli nemajetní, proto se museli hodně starat o vlastní živobytí. Ještě před sňatkem se však dobrali – i dílem šťastných životních okolností – k většímu jmění.

Student české techniky začal podnikat, a to i proto, aby splatil dluh za otcův pohřeb. Zisk mu přinesly dlažební práce. Spolu s přítelem založili první umělé kluziště v Praze, které navštěvovali v rámci předplatného bohatí měšťané s rodinami. Při asanaci Josefova zaniklo nejen kluziště Harmonie, ale celý Primátorský ostrov, kde sídlilo.

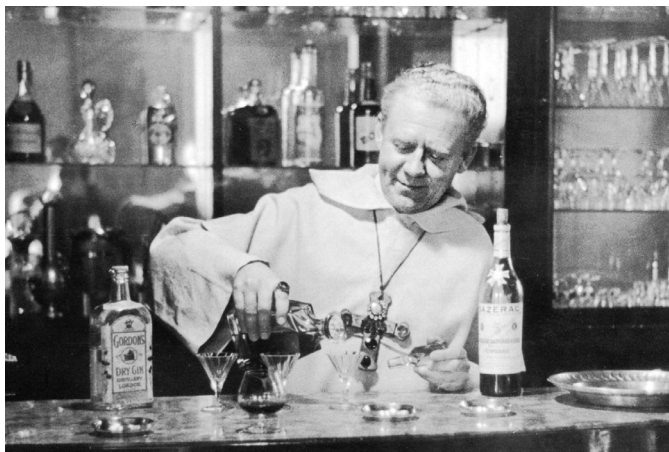
Pan stavitel se seznámil se svojí nastávající na jednom z vlasteneckých plesů buď v Konviktu (tam dnes sídlí kino Ponrepo), nebo na Žofíně. Osířelé Emilky se ujala pražská

teta. Ta měla přítele, bohatého advokáta, který ji učinil hlavní dědičkou. Hodný pan advokát pamatoval i na neter své známé, které odkázal věno ve výši téměř třiceti tisíc zlatých.

Nelze se divit, že se o dívku, navíc velice pěknou, začali ucházet nápadníci. My už víme, který nakonec zvítězil. Pohledný mladík, jehož tvář zdobil elegantní vous, volil pro schůzky nevšední a notně romantická místa. Jedním z nich byl i hřbitov na Královských Vinohradech. Jejich starší syn prozradil: „Při této příležitosti jí nabízel sňatek a líčil své životní podnikatelské plány. Ona mu tehdy řekla: ‚Sliby se slibují, blázni se radují.‘ Otec tehdy vzal svoji vizitku podnikatele dlažeb a napsal na ni tento její výrok. Po jeho smrti, po třicetiletém manželství, našla moje matka v pokladně na otcově poslední vůli a osobních dokladech, pečlivě srovnaných, onu vizitku. Svůj slib splnil v životě jistě daleko výrazněji, než kdysi sám mohl očekávat. Tuto vizitku pečlivě uchovávám ve svých relikviích.

Odhaduji, že asi do roka po této schůzce byla v Tišnově svatba. Asi po třech letech se mladým manželům narodil syn. Dali mu jméno Václav, avšak po 24 hodinách života zemřel. V roce 1897 jsem se pak narodil já a po 26 měsících můj bratr Miloš.“

Lucernu, první budovu v Praze se železobetonovou konstrukcí, promýšlel a projektoval pan Václav Havel několik let. Jeho desetiletý starší syn, který zdědil zájem o stavitelství, s velkým zaujetím sledoval, jak se rodily na otcově pracovním stole stavební plány a podoba budoucí slavné budovy. Zajímavé je, že konstruktér a stavitel rád o svém projektu hovořil s manželkou. Když jí ukázal konečný návrh fasády do Vodičkovy ulice, paní Havlová po chvíli prohlásila, že

Miloš Havel za barem ve svém bytě, kde pořádal pověstné večírky. Tentokrát v kostýmu duchovního...

vypadá jako velká lucerna. „Otec ihned na tuto poznámku reagoval tím, že řekl: To by byl dobrý název pro celý dům. Je to slovo české, které však dobře může vyslovit i cizinec. Tak vznikl název Lucerna. Po konzultaci s akademickým sochařem Václavem Prokopem byl ihned vkomponován otcovou technickou kanceláří do štítu budovy, kde je v kamenině jasně viditelný dodnes.“

K FILMU!

Otec Václava a Miloše Havlových zřídil v rozsáhlém paláci stejnojmenné bio Lucerna; od počátku uchvacovalo návštěvníky půvabem a uchvacuje stále. Od roku 1917 se stal jeho ředitelem mladší syn. V téže roce vznikl v produkci